

UNELE ASPECTE EPIDEMIOLOGICE ALE CANCERULUI MAMAR LA BĂRBAȚI ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Janna Punga – dr. șt. med., conf. cercet.,
IMSP Institutul Oncologic

Rezumat

În acest articol sunt prezentate rezultatele studiului integral despre epidemiologia cancerului mamar la bărbați în Republica Moldova în perioada anilor 2001-2010. Descrierea acestui fenomen în funcție de timp (a. 2001-2010), de loc (total pe țară) și persoană (vârsta, stadiile maladiei) a permis elaborarea "Arbore" de indicatori și corelația între ei.

Cuvinte-cheie: epidemiologie, cancer mamar, factor de risc, dependența hormonală

Summary. Same epidemiological aspects of male Breast cancer in Republic of Moldova

In this article are presented same results of the integral study about male Breast cancer in Republic of Moldova in 2001-2010 years. This phenomena description in dependence of time (2001-2010 years), place (total on the country) and personal (age, pathology stadium) permit us to elaborate a "Tree" of indicators and their connection among each other.

Key words: epidemiology, breast cancer, risk factor, hormone dependence

Резюме. Эпидемиологические аспекты рака молочной железы у мужчин в Республике Молдова, г. Кишинёв

В данной статье представлены результаты исследования эпидемиологии рака молочной железы у мужчин в Республике Молдова в период 2001-2010 гг. Изучение данных эпидемиологических аспектов в зависимости от временного фактора (2001-2010 гг.), от места расположения (в целом по стране) и от личности (возраст, стадии заболевания) позволило выработать «Древо» показателей и взаимоотношение между ними.

Ключевые слова: эпидемиология, рак молочной железы, фактор риска, гормональная зависимость

Actualitatea temei

Conform definiției sale clasice CM este o maladie ce apare sub influența mai multor factori de ordin socioeconomic, ecologic, genetic, constituțional, anumitor caractere nutriționale, a dezechilibrelor în funcționarea sistemelor și organelor interne etc. [1,3]. Opiniile autorilor preocupați de circumstanțele ce determină apariția CM la bărbați diferă esențial, contradicțiile fiind cauzate atât de numărul foarte mic de cazuri clinice și de observațiile nesimultane pe care se

bazează cercetătorii, cât și de diferențele constatate la populațiile din diverse spații geografice [1,4].

În aspect epidemiologic există incertitudini în privința rolului factorilor de risc și al unor grupuri de factori, care influențează mecanismele de dereglare a homeostaziei hormonale a unei populații concrete și care dețin un rol important în patogenia maladiilor mamare la bărbați. Dependența hormonală a acestor tumori este interpretată de diferiți specialiști de pe pozițiile unor caractere de sediu sau de zonă de acțiune

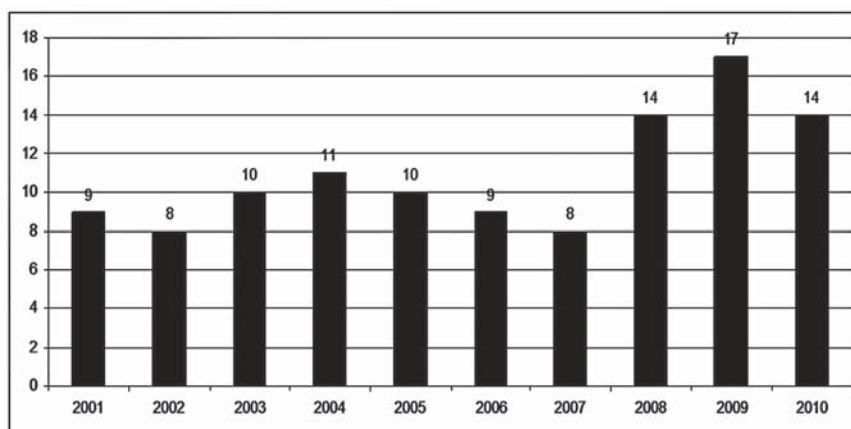

Fig. 1. Incidența cancerului mamar la bărbați în Republica Moldova, a. 2001-2010 (abs.)

Tabelul 1

Dinamica incidenței cancerului mamar la bărbați în Republica Moldova în perioada aa. 2001-2010 (abs.)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Abs.	9	8	10	11	10	9	8	14	17	14
Sporul absolut	-	-1	2	1	-1	1	-1	6	3	-3
Ritmul de spor	-	-11,1	25	10,0	-9,1	10,0	-11,1	75,0	21,4	-17,6
1%	-	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2

și nu a fost o modalitate de abord sistemic pentru diagnosticul și tratamentul bolnavului oncologic [3,5].

Pentru a sugera o modalitate cât mai facilă de abordare diagnostică, de asemenea și prin prisma evaluării factorilor de risc cancerigen ce se întâlnesc la bărbații care prezintă diferite formațiuni mamare, am realizat un studiu avizat, prin care urma să depistăm, să catalogăm și să apreciem impactul causal sau mediat al diferitor circumstanțe de risc patogen, adică al factorilor de risc pentru CM la bărbați [5,2].

Material și metode. Este îndeplinit studiul descriptiv, după volumul eșantionului integral. Analiza datelor statistice oficiale a fost făcută în funcție de loc (Republica Moldova), persoana (pacienți cu diagnosticul cancerul glandei mamare în legătură cu vârstă, stadii) și timp (aa, 2001-2010). Pentru obținerea rezultatelor au fost utilizate următoarele metode: calcularea ratelor, proporțiilor, valorilor medii; indicatorilor seriei cronologice, metoda de prognozare, metoda de corelație. Prezentarea unor rezultate cu ajutorul tabelelor, graficilor și diagramelor.

Rezultatele obținute. În perioada ultimelor zece ani cea mai mare valoare a cazurilor noi a fost înregistrată în a.2009 – 17 cazuri (1,0 la 100 mii locuitori) și cele mai mici valori – 8 cazuri (0,5 la 100 mii locuitori) în a.2002 și 2007 (Fig.1). Valoarea medie anuală constituie 11 cazuri.

Analiza fenomenului prin calcularea indicatorilor seriei cronologice a scos în evidență că:

- sporul absolut cu cea mai mare valoare de 6

cazuri a fost stabilit pentru a.2008 și cu cea mai mică – de minus 3 cazuri pentru a.2010;

- ritmul de spor are aceleași tendințe ca și sporul absolut;

- valoarea absolută a 1% de spor pentru perioada de analiză de la a.2001 până la anul 2009 are aceeași valoare 0,1, ce înseamnă că pasul apariției cazurilor noi nu se schimbă din an în an; în a.2010 în comparație cu a.2009 acest indicator a arătat o creștere a fenomenului de 2 ori (Tab. 1).

Importanță epidemiologică prezintă descrierea cazurilor noi de cancer mamar la bărbați în funcție de vârstă. În urma analizei s-a stabilit, că cota cea mai mare de 20,9% (23 cazuri) revine grupului de vârstă de 65-69 ani (locul I). Pe locul II se plasează vârsta de 75 ani și mai mult – 17,3% (19 cazuri), pe locul III – vârsta de 60-64 ani – 15,5% (17 cazuri). Așadar, pentru vârsta bărbaților de 60 ani și mai mult revine 65,5% cazuri cu cancer al glandei mamare (Fig. 2).

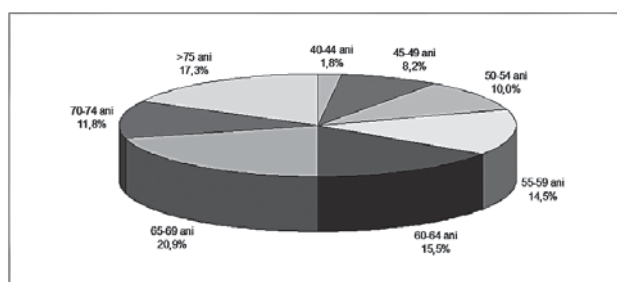

Fig. 2. Structura cazurilor noi de cancer mamar la bărbați în funcție de grupa de vârstă, (%)

Trebuie de menționat, că numai în a.2008-2009 au fost înregistrate primele cazuri de cancer mamar în grupul de vârstă de 40-44 ani (câte un caz).

Pentru a evidenția tendința pentru următorii cinci ani (a.2011-2015) a fost efectuată extrapolarea cazurilor de cancer mamar la bărbați. Așadar, către a.2015 numărul de cazuri ale cancerului mamar la bărbați va fi de 2 ori mai mare (18 cazuri), comparativ cu a.2011.

În structura incidenței prin tumori maligne la bărbați cancerul glandei mamare ocupă ultimul loc (XVII), constituind câte 0,3% în perioada anilor 2001-2007 și câte 0,4% în anii 2008-2010 (Fig.3).

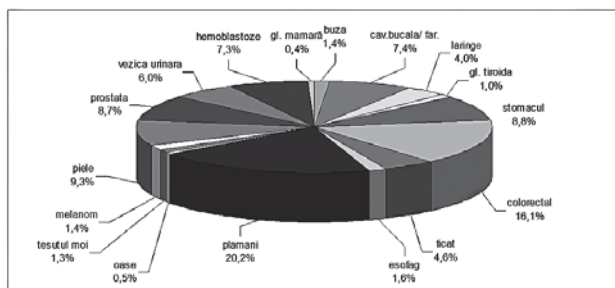

Fig. 3. Structura incidenței prin tumori maligne la bărbați în Republica Moldova, a.2010, (%)

Din numărul total al cazurilor noi de tumori maligne în populația generală pentru cancerul glandei mamare la bărbați revin 0,2%.

Analiza comparativă a depistării cazurilor noi ale cancerului mamar la bărbați în funcție de stadii a scos în evidență, că pentru toată perioada de analiză cota cea mai mare revine pentru stadiul III – 35,5% (39), în stadiul IV sunt depistați: 30,9% (34) pacienți și în stadiul II – 24,5% (27) pacienți. Pentru pacienții cu stadiul I revin 9,1% (10) cazuri (Fig.4).

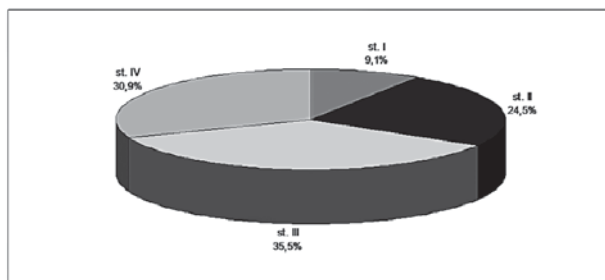

Fig. 4. Structura incidenței prin cancerul mamar la bărbați pentru aa. 2001-2010, (%)

Analiza comparativă a depistării pacienților în stadiul IV are tendința de scădere: de la 44,% în a. 2001 până la 21,4% în a. 2010.

Depistarea pacienților în stadiul III practic rămâne aceeași și constituie în mediu 35,9%.

S-a mărit indicatorul depistării cancerului mamar la bărbați în stadiul II de la 22,2% în a. 2001 până la 28,6% în a. 2010.

Trebuie de menționat, că în anii 2001, 2003 și 2008 nu a fost depistat nici un caz în stadiul I. Cele mai mari valori de 14,3% au fost înregistrate în a. 2008 și 2010 (Fig. 5).

Prevalența cancerului mamar la bărbați are tendința de creștere și constituie 3,1 cazuri la 100 mii locuitori (82 pacienți).

Analiza prevalenței cu ajutorul indicatorilor seriei cronologice a stabilit, că:

- fenomenul are tendință de creștere;
- toți indicatorii sunt pozitivi;
- cel mai mare indicator al sporului absolut este egal cu 8 cazuri în a. 2009;
- necăzând că în majoritatea anilor sporul absolut este egal cu 4, ritmul sporului are diferite valori;

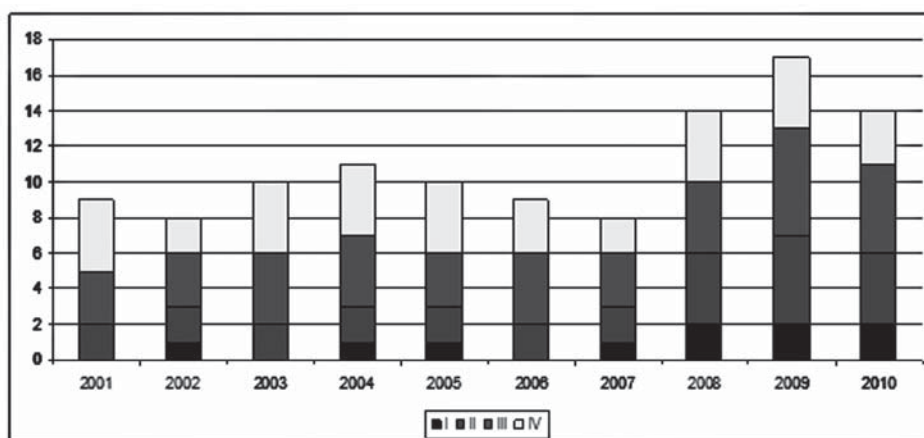

Fig. 5. Structura pacienților cu cancer mamar la bărbați în Republica Moldova, aa. 2001-2010 (cazuri noi) în funcție de stadiul maladiei (%)

- valoarea absolută 1% de spor are tendință de creștere: de la 0,4 în a. 2001 până la 0,8 în a. 2010.

Tendința de creștere a ratei prevalenței se păstrează și pentru următorii cinci ani. Așadar către anul 2015 valoarea „așteptată” constituie 101 cazuri (Fig. 6).

Comparativ cu a. 2001 în a. 2010 prevalența s-a mărit de 2,0 ori, iar către a.2015 – de 2,4 ori.

Rata mortalității în a. 2010 s-a dublat comparativ cu a. 2001 constituind 0,6 la 100 mii (10 cazuri).

Analiza fenomenului cu ajutorul indicatorilor seriei cronologice a stabilit că:

- fenomenul are tendință ondulatorie, dar prin ajustarea seriei cronologice utilizând media de grupă se observă creșterea fenomenului începând cu a. 2006;

- valoarea absolută 1% de spor în seria cronologică reală are tendință oscilantă, dar calcularea acestui indicator prin valorile ajustate se observă o tendință de creștere a mortalității prin cancerul mamar la bărbați că mărirea „pasului” de la 0,05 până la 0,07.

Metoda extrapolării a permis să stabilim valorile „așteptate” a cazurilor de deces până în a. 2015, constituind 19 cazuri (Fig. 7).

Așadar, dacă în perioada de zece ani (2001-2010) mortalitatea prin cancerul mamar la bărbați s-a dublat atunci în următorii cinci ani (2011-2015) – se așteaptă următoarea dublare a indicatorului. Această concluzie poate fi explicată prin mărirea valorilor așteptate de cazuri noi de cancer al glandei mamare la bărbați și de malignizarea procesului.

Supraviețuirea de 5 ani și peste la pacienții cu cancer al glandei mamare la bărbați în ultimii zece ani a înregistrat valoarea maximală de 36,6% în a. 2008 și minimală de 31,0% în a. 2005 cu valoarea medie anuală de 33,0%.

Fenomenul de supraviețuire de 5 ani și peste către a. 2015 va avea tendință de păstrare a valorii medii anuale de 33,0%. Explicația rezultatului extrapolării indicatorului de supraviețuire de 5 ani și peste poate fi dată reieșind din creșterea indicatorilor de prevalență și mortalitate pentru aceeași perioadă de timp.

Dintre nivelul pentru a evidenția interdependența incidenței, prevalenței, mortalității și supraviețuirii de 5 ani și peste prin intermediul metodei de corelație au fost stabilite următoarele legități:

- dintre toți indicatorii nominalizați a fost obținută legătură directă și puternică;

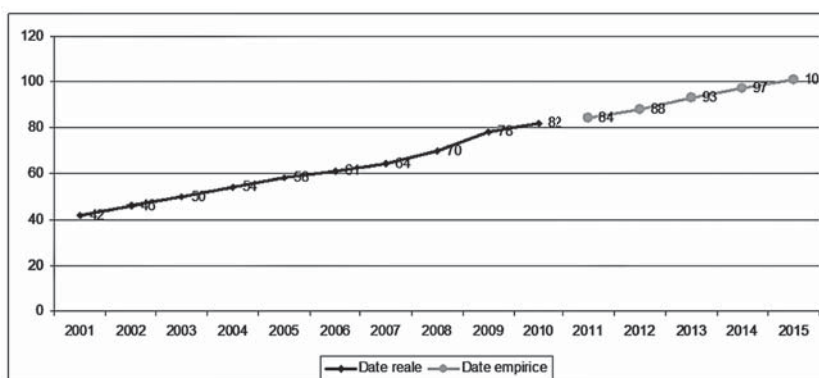

Fig. 6. Rata prevalenței prin cancer mamar la bărbați în Republica Moldova, a. 2001-2010 (valorile reale) aa. 2011-2015 (valorile așteptate), (abs.)

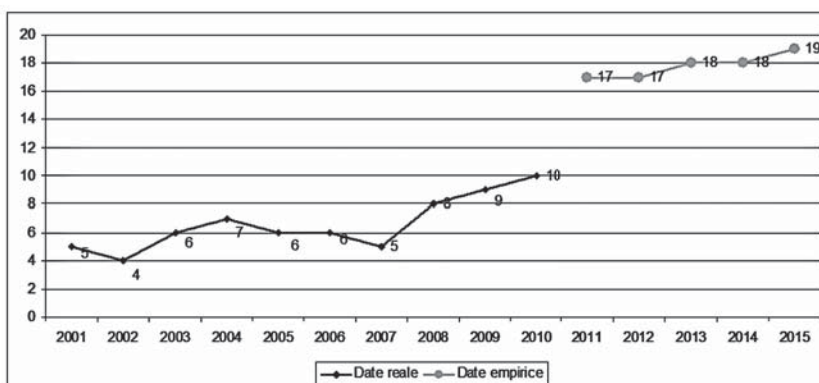

Fig. 7. Dinamica mortalității prin cancerul glandei mamare la bărbați în Republica Moldova, aa. 2001-2010 și 2011-2015 (abs.)

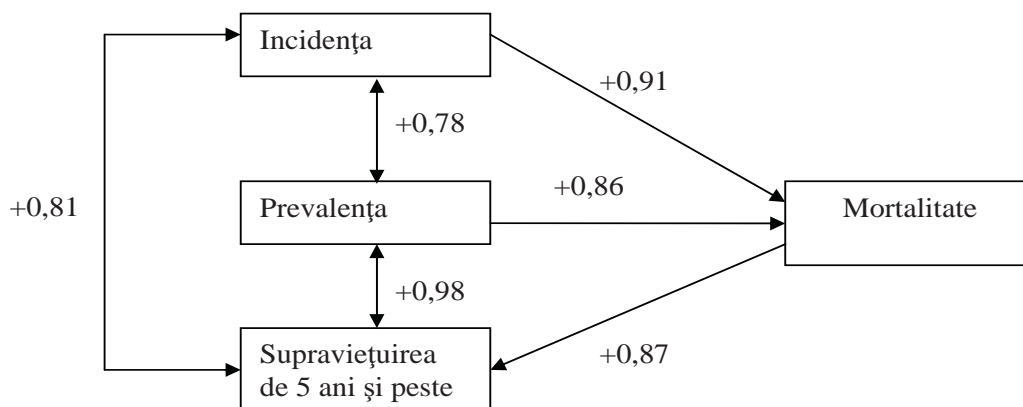

Fig. 8. Corelația dintre indicatorii principali ai cancerului glandei mamare la bărbați

- legătura dintre incidență și mortalitate ($r_{xy}=0,91$) este mai mare decât dintre prevalență și mortalitate ($r_{xy}=0,86$);

- pentru indicatorul de supraviețuire de 5 ani și peste cea mai mare legătură a fost stabilită cu prevalența ($r_{xy}=+0,98$), apoi urmează mortalitatea ($r_{xy}=+0,87$) și incidența cu valoarea de ($r_{xy}=+0,81$) (Fig. 8).

Concluzii:

1. În perioada ultimilor zece ani cea mai mare valoare a cazurilor noi a fost înregistrată în a.2009 – 17 cazuri (1,0 la 100 mii locuitori) și cele mai mici valori – 8 cazuri (0,5 la 100 mii locuitori) în a.2002 și 2007. Valoarea medie anuală constituie 11 cazuri. Către a.2015 numărul de cazuri ale cancerului mamar la bărbați va fi de 2 ori mai mare (18 cazuri), comparativ cu a.2011. În structura incidenței prin tumori maligne la bărbați cancerul glandei mamare ocupă ultimul loc (XVII), constituind câte 0,3% în perioada anilor 2001-2007 și câte 0,4% în anii 2008-2010.

2. Prevalența cancerului mamar la bărbați are tendința de creștere și constituie 3,1 cazuri la 100 mii locuitori (53 pacienți). Tendința de creștere a ratei prevalenței se păstrează și pentru următorii cinci ani. Așadar către anul 2015 valoarea „așteptată” constituie 72 cazuri.

3. Rata mortalității în a. 2010 s-a dublat comparativ cu a. 2001 constituind 0,6 la 100 mii (10 cazuri).

Metoda extrapolării a permis să stabilim valorile „așteptate” a cazurilor de deces până în a. 2015, constituind 19 cazuri.

4. Supraviețuirea de 5 ani și peste la pacienții cu cancer al glandei mamare la bărbați în ultimii zece ani a înregistrat valoarea maximală de 36,6% în a. 2008 și minimală de 31,0% în a. 2005 cu valoarea medie anuală de 33,0% cu păstrarea acestei valori și către a. 2015.

5. Dintre indicatorii de incidență, prevalență, mortalitate și supraviețuire de 5 ani și peste prin intermediul metodei de corelație a fost obținută legătură directă și puternică.

Bibliografie

1. Давыдов М.И., Аксель Е.М. Статистика злокачественных новообразований в России и стран СНГ//Вестник российского онкологического центра им. Н.Н. Блохина РАМН 2006г – том 17.
2. Заридзе Д.Г. Профилактика рака. Руководство для врачей – М.,: НМА-ПРЕСС, 2009 – 224 с.
3. Кулигина Е.Ш. Эпидемиологические и молекулярные аспекты рака молочной железы.//Практическая онкология – Т.11, №4 – 2010, с. 203-216.
4. Imyaninov E.N. and Hanson K.P. Mechanisms of breast cancer // Drug discovery today: Disease mechanisms, 2004 – Vol.1, N2 – P. 235-245.
5. Lazarev A.F., Petrova V.D., Terekhova S.A., et al Factor analysis in early detection of malignancies //2006 ASCO Annual Meeting Proceedings, Suppl. to Jornal of Clinical Oncology, Vol.24, N 185, June 20, 2006, 57s.